

Հաստատում էմ
Տնօրեն
01.09.2023 թ. Սողանյան

Ստուգված է
Տարրական մ/մ
Նախագահ՝ Կ. Զիրուհյան

**Երևանի Խ. Աբովյանի անվան ՀՊՄՀ-ի
թ.57 հիմնական դպրոց**

**2023-2024 ուստարի
Շախմատի
թեմատիկ պլանավորում**

Դասարան՝ 3-րդ

Ուսուցիչ՝ Ա. Կարապետյան

Շախմատ

Շախմատի դասավանդման 2023-2024 ուս. տարվա թեմատիկ պլանավորում

3-րդ դասարան (շաբաթական` 2 ժամ, տարեկան` 68 ժամ)

հհ	ԴԱՍ	ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ	ԺԱՄ	ԴԱՍԻ ՆՊԱՏԱԿԸ	ՎԵՐՉՆԱԴՑՈՒՆՔՆԵՐ <u>Սովորողը կարողանում է...</u>	Գրքի էջեր	Տեսքի էջեր
1.	1-2	Մատային դիրքերի ստեղծում	2	Սովորողների մոտ ձևավորել մատային դիրքեր ստեղծելու կարողություն:	Ստեղծել մատային դիրքեր` օգտագործելով 3-ից ավելի խաղաքարեր:	էջ 4-6	էջ 3-4
2.	3-4	Թվային գլուխկոտրուկներ	2	Սովորողների մոտ ձևավորել թվային գլուխկոտրուկներ լուծելու կարողություն:	Լուծել թվային գլուխկոտրուկներ` համադրելով խաղաքարերի հարվածները:	էջ 7-9	էջ 5-6
3.	5	Սկզբնախաղ	1	Վերհիշել և ամրապնդել սկզբնախաղի հիմունքները:	Ներկայացնել և մեկնաբանել սկզբնախաղի հիմունքները:	էջ 10-11	էջ 7
4.		Գործնական խաղ	1	Անցկացնել Դաս-մրցույթ գործնական խաղով, խաղի ընթացքում ամրապնդել սկզբնախաղի հիմունքները:	Վարել ազնիվ, գրագետ խաղ` կիրառել սկզբնախաղի հիմունքները:		
5.	6-7	Դիքի գնահատում	2	Ուսուցանել դիրքի գնահատումը:	Գնահատել դիրքը ըստ 4 բաղադրիչների:	էջ 12-15	էջ 8-9
6.	8	Նյութական առավելություն և որակ	1	Ուսուցանել որակի առավելության իրացման ուղիները:	Մեկնաբանում է որակի առավելության իրացման ուղիները:	էջ 16-17	էջ 10
7.	9	Նյութական առավելության իրացում	1	Ուսուցանել նյութական առավելության իրացման ուղիները:	Մեկնաբանում է նյութական առավելության իրացման ուղիները:	էջ 18	էջ 11

8.	10	Մարտավարական հնարք Զոհաբերություն	1	Ձևավորել այլընտրանքային և բազմատարբերակային մտածողություն սովորողների մոտ: Օգտագործելով դիրքի գնահատումը՝ սովորողների միջոցով բացահայտել մարտավարական հնարքը:	Գնահատել և վերլուծել դիրքը, որոնել և գտնել այլընտրանքային ուղիներ՝ կիրառելով մարտավարական հնարքը:	Էջ 19	Էջ 12
9.	11	Մարտավարական հնարք Երկու փղերի գոհաբերություն	1	Ձևավորել այլընտրանքային, բազմատարբերակային մտածողություն սովորողների մոտ: Օգտագործելով դիրքի գնահատումը՝ սովորողների միջոցով բացահայտել մարտավարական հնարքը:	Գնահատել և վերլուծել դիրքը, որոնել և գտնել այլընտրանքային ուղիներ՝ կիրառել մարտավարական հնարքը:	Էջ 20	Էջ 13
10.	12-13	Մարտավարական հնարք Ճեղքում	2	Ձևավորել այլընտրանքային, բազմատարբերակային մտածողություն սովորողների մոտ: Օգտագործելով դիրքի գնահատումը՝ սովորողների միջոցով բացահայտել մարտավարական հնարքը:	Գնահատել և վերլուծել դիրքը, որոնել և գտնել այլընտրանքային ուղիներ՝ կիրառել մարտավարական հնարքը:	Էջ 21-23	Էջ 14-15
11.	14	Միջնախաղի և վերջնախաղի հիմունքները	1	Վերհիշել և ամրապնդել միջնախաղի և վերջնախաղի հիմունքները:	Ներկայացնել և մեկնաբանել միջնախաղի և վերջնախաղի հիմունքները:	Էջ 24	Էջ 16
12.		Գործնական խաղ	1	Անցկացնել Դաս-մրցույթ գործնական թիմային խաղով, խաղի ընթացքում ամրապնդել միջնախաղի և վերջնախաղի հիմունքները:	Վարել ազնիվ, գրագետ խաղ՝ կիրառել միջնախաղի և վերջնախաղի հիմունքները:		
13.	15	Զինվորային վերջնախաղ՝ քառակուսու կանոնը	1	Ուսուցանել քառակուսու կանոնը: Ամրապնդել թեմայի իմացությունը խնդիրների լուծմամբ:	Պլանավորել, ցուցադրել և մեկնաբանել զինվորի և արքայի համագործակցային քայլերը, որոնել և գտնել հաղթանակի և ոչ-ոքիի ուղիները:	Էջ 25-26	Էջ 17-18

14.	16-17	Զինվորային վերջնախաղ՝ սատարման դաշտեր և քայլի հերթի կարևորությունը	2	Ուսուցանել սատարման դաշտերի և քայլի հերթի կարևորությունը:	Պլանավորել, ցուցադրել և մեկնաբանել զինվորի և արքայի համագործակցային քայլերը, որոնել և գտնել հաղթանակի և ոչ-ոքիի ուղիները:	Էջ 27-30	Էջ 19-22
15	18	Մարտավարական հնարք Անպաշտպան խաղաքար	1	Ձևավորել այլընտրանքային, բազմատարբերակային մտածողություն սովորողների մոտ: Օգտագործելով դիրքի գնահատումը՝ սովորողների միջոցով բացահայտել մարտավարական հնարքը:	Գնահատել և վերլուծել դիրքը, որոնել և գտնել այլընտրանքային ուղիներ՝ կիրառելով մարտավարական հնարքը:	Էջ 31-32	Էջ 23-24
16	19	Մարտավարական հնարք Պաշտպանի վերացում	1	Ձևավորել այլընտրանքային, բազմատարբերակային մտածողություն սովորողների մոտ: Օգտագործելով դիրքի գնահատումը՝ սովորողների միջոցով բացահայտել մարտավարական հնարքը:	Գնահատել և վերլուծել դիրքը, որոնել և գտնել այլընտրանքային ուղիներ՝ կիրառելով մարտավարական հնարքը:	Էջ 33	Էջ 25
17	20-21	Վերջնախաղ մատ թագուհիով	2	Ուսուցանել թագուհիով մատի տեխնիկան:	Պլանավորել, ցուցադրել և մեկնաբանել թագուհու և արքայի համագործակցային քայլերը:	Էջ 34-37	Էջ 26-27
18	22	Մարտավարական հնարք Բաց շախ	1	Օգտագործելով դիրքի գնահատումը՝ սովորողների միջոցով բացահայտել մարտավարական հնարքը: Ձևավորել հմտություն կիրառելու մարտավարական հնարքը այլ իրավիճակներում:	Գնահատել և վերլուծել դիրքը, որոնել և գտնել այլընտրանքային ուղիներ՝ կիրառելով մարտավարական հնարքը:	Էջ 38	Էջ 28
19	23	Մարտավարական հնարք Բաց հարձակում	1	Ձևավորել այլընտրանքային, բազմատարբերակային մտածողություն սովորողների մոտ: Օգտագործելով դիրքի գնահատումը՝ սովորողների միջոցով բացահայտել մարտավարական հնարքը: Ձևավորել հմտություն կիրառելու:	Գնահատել և վերլուծել դիրքը, որոնել և գտնել այլընտրանքային ուղիներ՝ կիրառելով մարտավարական հնարքներ:	Էջ 39	Էջ 29

				մարտավարական հնարքը այլ իրավիճակներում:			
20	24-25	Մարտավարական հնարք Բաց հարձակման նախապատրաստում	2	Ձևավորել այլընտրանքային, բազմատարբերակային մտածողություն սովորողների մոտ: Օգտագործելով դիրքի գնահատումը՝ սովորողների միջոցով բացահայտել մարտավարական հնարքը: Ձևավորել հմտություն կիրառելու մարտավարական հնարքը այլ իրավիճակներում:	Գնահատել և վերլուծել դիրքը, որոնել և գտնել այլընտրանքային ուղիներ՝ կիրառելով մարտավարական հնարքը:	Էջ 40-41	Էջ 30-31
21	26-27	Զինվորային վերջնախաղ՝ զինվորների մրցավազք	2	Ուսուցանել զինվորային մրցավազք թեման: Մտադրել թեմայի իմացությունը խնդիրների լուծմամբ:	Պլանավորել, ցուցադրել և մեկնաբանել զինվորի և արքայի համագործակցային քայլերը, որոնել և գտնել հաղթանակի և ոչ-ոքիի ուղիները:	Էջ 42-46	Էջ 32-35
22		Գործնական խաղ	1	Անցկացնել Դաս-մրցույթ գործնական խաղով, խաղի ընթացքում ամրապնդել սկզբնախաղի, միջնախաղի և վերջնախաղի հիմունքները:	Վարել ազնիվ, գրագետ խաղ՝ կիրառելով խաղի հիմունքները:		
23	28	Խուսափում պատից	1	Վերհիշել և ամրապնդել «պատ»-ը:	Մեկնաբանել պատը, ցույց տալ, թե ինչպես խուսափել «պատ»-ից:	Էջ 47-48	Էջ 36
24		Գործնական աշխատանք	1	Ձևավորել թիմային աշխատանքի կատարման հմտություններ, համագործակցային հմտություններ	Կատարել իրեն հանձնարարված աշխատանքը, համագործակցել խմբի մյուս անդամների հետ:		
25	29	Մատ մեկ նավակով	1	Ուսուցանել նավակով մատի տեխնիկան:	Պլանավորել, ցուցադրել և մեկնաբանել նավակի և արքայի համագործակցային քայլերը, որոնել և գտնել հաղթանակի ուղիները:	Էջ 49-51	Էջ 37
26	30-31	Մատ երկու փղով	2	Ուսուցանել երկու փղով մատի տեխնիկան:	Պլանավորել, ցուցադրել և մեկնաբանել երկու փղի և արքայի	Էջ 52-55	Էջ 38-40

					համագործակցային քայլերը, որոնք և գտնել հաղթանակի ուղիները:		
27	32-33	Շախմատային մանրաքանդակներ	2	Ձևավորել գեղագիտական ճաշակ սովորողների մոտ, ամրապնդել սկզբնախաղային գիտելիքները	Մեկնաբանել սխալները, գտնել և ցույց տալ լավագույն քայլերը:	Էջ 56-58	Էջ 41-42
28	34-35	Երկքայլանի մատային խնդիրներ	2	Ամրապնդել շախ, մատ, պատ թեմաները՝ երկքայլանի խնդիրների լուծմամբ	Լուծել երկքայլանի խնդիրներ:	Էջ 59-62	Էջ 43-44
29	36.	Ռազմավարություն. Օրագիր (պլան)	1	Ուսուցանել ծրագիր (պլան) կազմելու առանձնահատկությունները: Քննարկումների միջոցով ձևավորել պլանավորելու հմտություն սովորողների մոտ: Ձևավորել այգործիթմային մտածողություն:	Գնահատել և վերլուծել դիրքը: Մեկնաբանել ծրագիր (պլանը), ներկայացնել այն:	Էջ 63	Էջ 45
30	37.	Ռազմավարություն Խաղաքարերի վերադասավորումներ	1	Ուսուցանել վերադասավորումներ (մանևր) թեման: Ամրապնդել պլանավորումը:	Գնահատել և վերլուծել դիրքը: Մեկնաբանել ծրագիր (պլանը) և վերադասավորումը, ներկայացնել այն:	Էջ 64-65	Էջ 46-47
31	38.	Մարտավարական հնարք Կրկնակի շախ	1	Ձևավորել այլընտրանքային, բազմատարբերակային մտածողություն սովորողների մոտ: Օգտագործելով դիրքի գնահատումը՝ սովորողների միջոցով բացահայտել մարտավարական հնարքը: Ձևավորել հմտություն կիրառելու մարտավարական հնարքը այլ իրավիճակներում:	Գնահատել և վերլուծել դիրքը, որոնք և գտնել այլընտրանքային ուղիներ՝ կիրառելով մարտավարական հնարքը:	Էջ 66-67	Էջ 48
32.	39-41	Վերջնախաղ թագուհին զինվորի դեմ	3	Ուսուցանել թագուհին զինվորի դեմ վերջնախաղերի տեխնիկան:	Պլանավորել , ցուցադրել և մեկնաբանել թագուհու և արքայի, զինվորի և արքայի համագործակցային քայլերը, որոնք և գտնել հաղթանակի	Էջ 68-73	Էջ 49-52

					և ոչ-ոքիի ուղիները:		
33		Գործնական խաղ	1	Անցկացնել Դաս-մրցույթ գործնական թիմային խաղով, խաղի ընթացքում ամրապնդել պլանավորելու և խաղաքարերը վերադասավորելու կարողությունները:	Վարել ազնիվ, գրագետ խաղ: Կիրառել պլանավորելու և խաղաքարերը վերադասավորելու գիտելիքները:		
34	42	Ռազմավարություն Գրոհի կազմակերպում արքայի վրա	1	Ուսուցանել գրոհի կազմակերպման ուղիները:	Գնահատել դիրքը, կազմել գրոհի պլան, մեկնաբանել այն:	Էջ 74	Էջ 53
35	43	Ռազմավարություն Գրոհի կազմակերպում թույլ դաշտերով	1	Ուսուցանել թույլ դաշտերից օգտվելու տեխնիկան:	Գնահատել և վերլուծել դիրքը: Ցույց տալ թույլ դաշտերը, դրանք օգտագործելու ուղիները:	Էջ 75	Էջ 54
36	44	Ռազմավարություն Գրոհի կազմակերպում բաց գծերով	1	Ուսուցանել բաց գծերից օգտվելու տեխնիկան:	Գնահատել և վերլուծել դիրքը: Ցույց տալ բաց գծերը, դրանք օգտագործելու ուղիները:	Էջ 76-77	Էջ 55
37		Գործնական խաղ	1	Անցկացնել Դաս-մրցույթ գործնական թիմային խաղով, խաղի ընթացքում ամրապնդել գրոհելու կարողությունները:	Վարել ազնիվ, գրագետ խաղ: Կիրառել պլանավորելու և գրոհելու գիտելիքները:		
38	45.	Զինվորային վերջնախաղ՝ կրկնակի սպառնալիք արքայով	1	Ուսուցանել կրկնակի սպառնալիք արքայով թեմայի տեխնիկան:	Պլանավորել, ցուցադրել և մեկնաբանել արքայի և զինվորի համագործակցային քայլերը, որոնք և գտնել հաղթանակի և ոչ-ոքիի ուղիները:	Էջ 78-79	Էջ 56
39	46	Մարտավարական հնարք Կապ	1	Ամրապնդել «կապ» հնարքը ստեղծելու հմտություն	Գնահատել և վերլուծել դիրքը, որոնք և գտնել այլընտրանքային ուղիներ՝ կիրառելով մարտավարական հնարքը:	Էջ 80-81	Էջ 57
40	47.	Մարտավարական հնարք Ինքնագոհ նավակ	1	Ձևավորել այլընտրանքային, բազմատարբերակային	Գնահատել և վերլուծել դիրքը, որոնք և գտնել այլընտրանքային ուղիներ՝	Էջ 82-83	Էջ 58

				մտածողություն սովորողների մոտ: Օգտագործելով դիրքի գնահատումը՝ սովորողների միջոցով բացահայտել մարտավարական հնարքը: Ձևավորել հմտություն կիրառելու մարտավարական հնարքը այլ իրավիճակներում:	կիրառելով մարտավարական հնարքը:		
41		Գործնական խաղ	1	Անցկացնել Դաս-մրցույթ գործնական խաղով, խաղի ընթացքում ամրապնդել սկզբնախաղի, միջնախաղի և վերջնախաղի հիմունքները: Մաների միջոցով վերլուծել խաղերը: Քննարկել սխալները վերացնելու հնարավոր ուղիները:	Վարել ազնիվ, գրագետ խաղ՝ պահպանելով խաղի հիմունքները: Մեկնաբանել սեփական և հակառակորդի սխալները:		
42	48.	Ռազմավարություն Պաշտպանություն	1	Ուսուցանել պաշտպանվելու երկու միջոցները:	Գնահատել և վերլուծել դիրքը: Ցույց տալ պաշտպանվելու ուղիները:	Էջ 84-85	Էջ 59
43	49.	Մարտավարական հնարք Թունավոր զինվոր	1	Ձևավորել այլընտրանքային, բազմատարբերակային մտածողություն սովորողների մոտ: Օգտագործելով դիրքի գնահատումը՝ սովորողների միջոցով բացահայտել մարտավարական հնարքը: Ձևավորել հմտություն կիրառելու մարտավարական հնարքը այլ իրավիճակներում:	Գնահատել և վերլուծել դիրքը, որոնել և գտնել այլընտրանքային ուղիներ՝ կիրառելով մարտավարական հնարքը:	Էջ 86	Էջ 60
44	50.	Մարտավարական հնարք. Ջրադաց	1	Ձևավորել այլընտրանքային, բազմատարբերակային մտածողություն սովորողների մոտ: Օգտագործելով դիրքի գնահատումը՝ սովորողների միջոցով բացահայտել	Գնահատել և վերլուծել դիրքը, որոնել և գտնել այլընտրանքային ուղիներ՝ կիրառելով մարտավարական հնարքը:	Էջ 87-88	Էջ 61

				մարտավարական հնարքը: Ձևավորել հմտություն կիրառելու մարտավարական հնարքը այլ իրավիճակներում:			
45		Գործնական աշխատանք	1	Ձևավորել թիմային աշխատանքի կատարման հմտություններ, համագործակցային հմտություններ	Կատարել իրեն հանձնարարված աշխատանքը, համագործակցել խմբի մյուս անդամների հետ:		
46	51-52	Երկքայլանի խնդիր-գլուխկոտրուկներ	2	Ամրապնդել շախ, մատ, պատ թեմաները՝ երկքայլանի խնդիրների լուծմամբ	Լուծել խնդիրներ, մտքում մտապահելով փոփոխվող դիրքը:	Էջ 89-91	Էջ 62-65
47	53	Դիրքերի համեմատում	1	Ձևավորել մտապահելու կարողություն, մտքում գործողություններ կատարելու կարողություն	Գտնել դիրքերի տարբերությունները:	Էջ 92-93	Էջ 66-67
48	54.	Շախմատի աշխարհի չեմպիոններ	1	Ներկայացնել շախմատի աշխարհի չեմպիոններին:	Թվարկել աշխարհի չեմպիոններին: Պատմել հետաքրքիր դրվագներ նրանց մասին:	Էջ 94-97	Էջ 68-69
49		Գործնական խաղ	3	Անցկացնել Դաս-մրցույթ գործնական խաղով, խաղի ընթացքում ամրապնդել սկզբնախաղի, միջնախաղի և վերջնախաղի հիմունքները: Սաների միջոցով վերլուծել խաղերը: Քննարկել սխալները վերացնելու հնարավոր ուղիները:	Վարել ազնիվ, գրագետ խաղ՝ պահպանելով խաղի հիմունքները: Մեկնաբանել սեփական և հակառակորդի սխալները:		
50		Ամփոփում	3				